

Raport

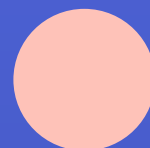
KOMISJI DO SPRAW WYJAŚNIENIA
MECHANIZMÓW REPRESJI WOBEC
ORGANIZACJI SPOŁECZEŃSTWA
OBYWATELSKIEGO ORAZ
DZIAŁACZY SPOŁECZNYCH
W LATACH 2015-2023

Raport cząstkowy nr 1

DZIAŁALNOŚĆ MEDIÓW
PUBLICZNYCH

Warszawa, 15 lipca 2025 roku
Aktualizacja: 23 września 2025 roku

Komisja w składzie:

adw. Sylwia Gregorczyk-Abram – przewodnicząca

Katarzyna Antoniak

Magdalena Dropek

prof. dr hab. Tomasz Grzyb

Andrzej Krajewski

dr hab. prof. UJ Mikołaj Małecki

adw. Paweł Murawski

dr hab. em. prof. UAM Krzysztof Podemski

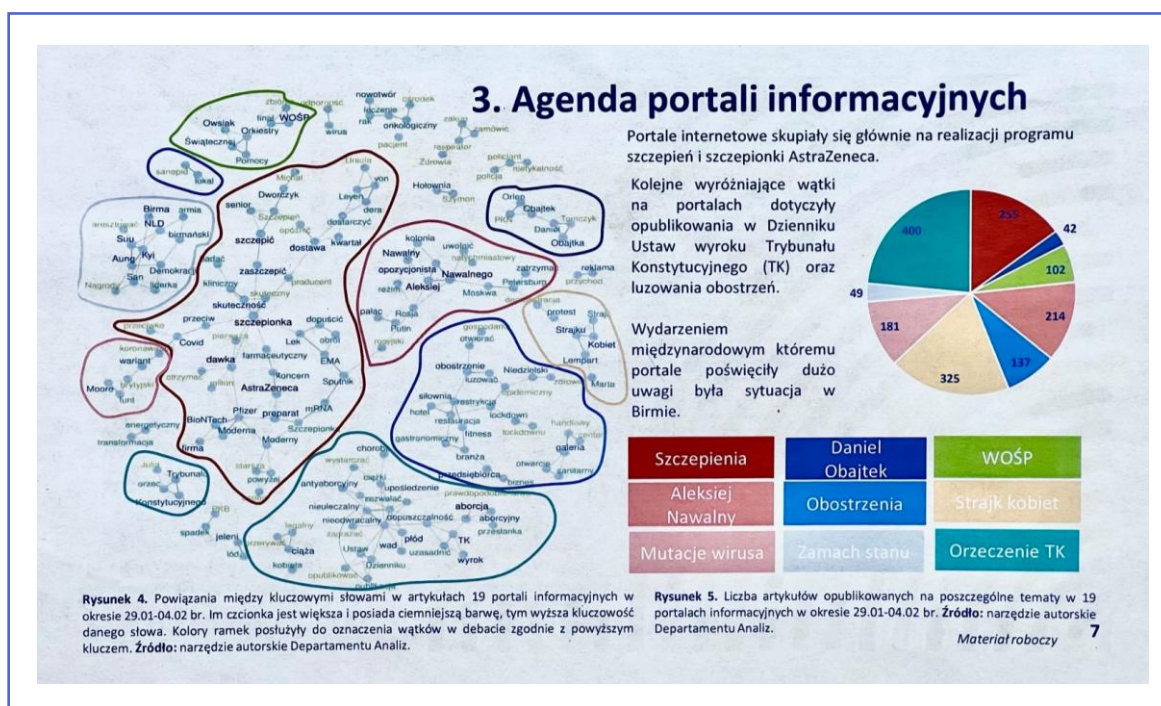
Dobrosław Rola

adw. Kinga Siadlak

dr Klementyna Suchanow

Ekspertyza:

prof. dr hab. Katarzyna Kłosińska

**Rysunek z raportu Departamentu Analiz w Centrum Analiz Strategicznych
w KPRM z przełomu stycznia/lutego 2020**

Powielanie nieprawdziwej informacji o rzekomym „opluciu” było częścią nagonki na Martę Lempart, liderkę protestów, która trwała od miesięcy. Skutkiem prawnym tego stanu rzeczy było zawiadomienie Jacka Ozdoby o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 226 Kodeksu karnego „o znieważeniu funkcjonariuszy publicznych poprzez oplucie oraz używanie wobec nich słów wulgaryzmów”. Do sprawy dołączył jako przedstawiciel pokrzywdzonego adwokat Bartosz Lewandowski.

Metody i mechanizmy wszczynania wobec aktywistów postępowań tak cywilnych, jak i karnych są przedmiotem badań Komisji i zostaną opisane w kolejnej części raportu.

ZA. Dyskredytacja

Rafał Pankowski i Stowarzyszenie Nigdy Więcej

Stowarzyszenie „Nigdy więcej” jest organizacją działającą rzecz przeciwdziałania rasizmowi, ksenofobii i nietolerancji, współpracującą m.in. z Radą Europy, Organizacją Narodów Zjednoczonych czy OBWE. Prowadzi liczne kampanie społeczne, mające na celu walkę z dyskryminacją oraz

dokонуje **monitoringu przestępstw na tle ksenofobicznym, rasistowskim czy aktów dyskryminacji** dokonywanych przez neofaszystów bądź skrajną prawicę w Polsce w tzw. Brunatnej Księdze. Prezesem Stowarzyszenia jest Rafał Pankowski.³¹⁰

W programie „**W tyle wizji**”, emitowanym **24 stycznia 2019 roku**, z udziałem Magdaleny Ogórek oraz Rafała Ziemkiewicza ten ostatni mówi „Pan Pankowski jest jedną z najbardziej nikczemnych person, szczerze mówiąc, z jaką się w życiu zetknąłem. (...) Mówimy o człowieku, **który żyje z tego, i z tego, co wiem, bardzo dobrze z tego żyje, że od maleńkości oskarża Polaków o faszyzm**, jeździ po całym świecie i opowiada kocopaty o polskim antysemityzmie” oraz „**Wyjątkowo żałosna persona, naprawdę okropna, straszna. (...) Niestety, są tacy ludzie, którzy – i to słusznie Jarosław Kaczyński powiedział, że to jest cecha takiego najgorszego sortu Polaków, którzy żyją z nienawiści do własnej ojczyzny**”. Widzimy tu, oprócz inwektyw, **mechanizm tworzenia wroga, wykluczania z polskości**. Wykorzystaniem hiperboli, która odbiera wiarygodność, jest natomiast twierdzenie, iż Pankowski „od maleńkości oskarża Polaków o faszyzm”.

Kilka tygodni później w tym samym programie emitowanym **13 lutego 2019 roku** z udziałem Stanisława Janeckiego i Rafała Ziemkiewicza padały również, po raz kolejny, komentarze dotyczące Rafała Pankowskiego. Rafał Ziemkiewicz mówi: „Mamy takiego swojego ulubieńca, który całe swoje życie, zresztą za niemałe pieniądze, poświęca temu, żeby Polsce zaszkodzić, za co właśnie z naszą pomocą i z naszej, muszę powiedzieć, poręki, właśnie został uhonorowany jako męczennik” na co Stanisław Janecki odpowiedział „Niesamowity spryciarz z pana Rafała jest, ponieważ wymyślił sobie to «NIGDY WIĘCEJ», takie stowarzyszenie, które tropi rasizm, faszyzm i wszystkie, napisał z tego właściwie doktorat, który był o rasizmie w kulturze popularnej, potem jeszcze zrobił habilitację na podstawie pracy «Populistyczna radykalna prawica w Polsce». Próbowałem przeczytać to coś. To jest tak nędzna publicystyka, że się zastanawiam, kto siedział w tej komisji habilitacyjnej, żeby przepchnąć takiego gniota jako pracę naukową”. Ziemkiewicz zaś dodał „Niechby ktoś spróbował się ucześcić, że to jest mało naukowe, to by został antysemitą, faszystą, na cały świat poleciałyby donosy”. W trakcie tego samego programu Rafał Ziemkiewicz mówił, że podczas konferencji w Tel Awiwie (konferencja, na

³¹⁰ Informacje dostępne na stronie Stowarzyszenia „NIGDY WIĘCEJ”, patrz: <https://www.nigdywiecej.org/>.

której był Pankowski odbywała się nie w Tel Awiwie tylko w Jerozolimie³¹¹) Pankowski „pokazywał takie figurki, które na Starym Mieście w Warszawie można kupić, takiego Żyda z pieniążkiem. (...) i to jest ten antysemityzm, faszyzm, który w Polsce szaleje”. Wypowiedź ta jest **kłamstwem**, gdyż w trakcie konferencji Pankowski w trakcie swojego wystąpienia żadnych figurek nie pokazywał, ani o nich nie mówił. W programie wykorzystano, oprócz inwektyw **mechanizm podważania autorytetu** (sugerując niezastąpienie otrzymanego tytułu naukowego), **mechanizm ośmieszania** oraz **mechanizm tworzenia wroga** (twierdzenie, że Pankowski całe życie poświęca szkodzeniu Polsce).

Dwa dni później, **15 lutego 2019 roku**, ponownie w programie „**W tyle wizji**” z udziałem Emilii Pobłockiej i Rafała Ziemkiewicza ten ostatni po raz kolejny odniósł się do Rafała Pankowskiego, tym razem w kontekście skargi, którą ówczesny Rzecznik Praw Obywatelskich Adam Bodnar wniósł do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji³¹². RPO uważał, iż wypowiedzi Ziemkiewicza mogą być traktowane nie tylko jako dyskredytowanie Pankowskiego, ale również dyskredytowanie walki z antysemityzmem i rasizmem. Ziemkiewicz w trakcie programu komentował: „Powiedziałem w telewizji, że ten pan jest nikczemną personą i prowadzi bardzo szkodliwą działalność, jeżdżąc po całym świecie i opowiadając tam kocopały, że w Polsce rośnie straszliwa fala nazizmu, że są liczne organizacje faszystowskie, że pod obozem zagłady w Auschwitz można kupić znaczki z napisem «Heil Hitler» i tak dalej. Wszędzie, wszędzie jeździł po świecie, **dobrze na tym zarabia jako specjalista od polskiego antysemityzmu**. Myśmy to ujawnili w programie «W tyle wizji» i pan rzecznik Bodnar, który jest skądinąd wychowankiem pana Pankowskiego – jest taki filmik na YouTube, gdzie pan Bodnar opowiada, jak to wiele mu zawdzięcza (...) – wystąpił do przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, żeby zbadał moją sprawę. (...) Od razu mówię: panie przewodniczący, co tu badać? Ja chyba nie mówię po chińsku, jest nagranie, można zobaczyć, co ja powiedziałem i zbadać, czy ja, aby nie zdyskredytowałem pana Pankowskiego. No oczywiście, że go zdyskredytowałem, ponieważ jak ktoś prowadzi działalność, delikatnie mówiąc, targowicką, to zasługuje na to, żeby spotkać się ze społecznym

Rafał Pankowski, Światowe Forum Walki z Antysemityzmem, Stowarzyszenie NIGDY WIĘCEJ, 12 marca 2018, Rafał Pankowski z NIGDY WIĘCEJ na Światowym Forum Walki z Antysemityzmem, Jerozolima, 21.3.18 (ang.) - YouTube, dostęp 05.07.2025 r.

³¹² Łukasz Starzewski, „W TVP Info zdyskredytowano działalność założyciela Stowarzyszenia „Nigdy więcej”. Rzecznik pisze do KRRiT, *bip.rpo.gov.pl*, 14 lutego 2019, patrz: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/w-tvpinfo-zdyskredytowano-zalozyciela-stowarzyszenia-%E2%80%9Enigdy-wiecej%E2%80%9D-interwencja-rpo>

potępieniem”. W materiale po raz kolejny widzimy **mechanizm podważania autorytetu, dyskredytacji** przedstawianych przez Pankowskiego treści oraz **tworzenie obrazu wroga** (tutaj wskazując na „targowicę”). Dodatkowo widać tu próbę przypisania skargi złożonej przez Adama Bodnara zażyłości czy znajomości z Rafałem Pankowskim, co ma ująć powagi oskarżeniom wysuwany przez RPO wobec Ziemkiewicza.

Ziemkiewicz konsekwentnie powracał do tego tematu, w programie „**W tyle wizji**” z **29 marca 2019 roku** po raz kolejny zaatakował Rafała Pankowskiego, mówiąc „Kiedy myśmy tu pokazali, jakie brednie profesor Pankowski wygaduje w zachodnich mediach, to on się tak obraził, że natychmiast gdzieś tam poleciał do przyjaciół z płaczem na nas, że tu jest straszny antysemityzm, bo jego się krytykuje. I od razu przyjechał jakiś prominentny działacz z Antydefamacyjnej Ligi z Ameryki, żeby mu dać nagrodę. Nagrodę za to, że jest przez antysemitką polską telewizję atakowany jako pseudonaukowiec i człowiek wygadujący totalne kocopały” (chodziło o Nagrodę Praw Człowieka im. Paula Ehrlicha i Gunthera K. Schwerina amerykańskiej Ligi Przeciwko Zniesławieniu przyznaną Pankowskiemu za walkę z antysemityzmem w Europie). Ziemkiewicz w tym samym programie po raz kolejny użył **kłamstwa**, twierdząc, że Pankowski miał mówić, że Polska „to jest najbardziej faszystowski kraj w Europie”. W programie po raz kolejny widzimy **pomówienia, mechanizm ośmieszania i trywializacji** („natychmiast gdzieś tam poleciał do przyjaciół z płaczem na nas”), mechanizm podważania autorytetu i dyskredytacji (określenia takie jak „pseudonaukowiec” czy „człowiek wygadujący totalne kocopały”).

Kilka miesięcy później Rafał Ziemkiewicz razem ze Stanisławem Janeckim powrócił w „**W tyle wizji**” z **15 listopada 2019 roku** do tematu. Janecki powiedział wtedy: „**Istnieje coś takiego jak szajba w tropieniu mowy nienawiści, rasizmu i wszystkiego, i jest człowiek, który w Polsce uczynił sobie z tego zawód, zrobił z tego profesję naukową, obrósł w tytuły naukowe**”. Ziemkiewicz dodał „Sama nazwa wyjaśnia: «Brunatna Księga», bynajmniej nie chodzi o brunatne skojarzenia faszystowskie, tylko o substancję, która, jak to śpiewał mistrz Młynarski, jest paskudna i przylepna”. Następnie Ziemkiewicz powiedział „Poniżamy pana Pankowskiego z przyjemnością, ponieważ jest to najłatwiejsza rzecz na świecie – wystarczy go zacytować i już jest poniżony” i dodawał „Przecież on bez przerwy jest gdzieś na świecie za ciężkie pieniądze (...) i chodzi, i opowiada, jaki to w Polsce ten faszyzm jest straszny. (...) Ten człowiek za darmo tego nie robi i zresztą ma wielu

naśladowców, bo to jest wspaniaty biznes”. Po raz kolejny – pojawiają się tutaj pomówienia, dyskredytacja i podważanie autorytetu („wystarczy go zacytować i już jest poniżony”), inwektywy i dewaluacja pracy (porównanie Brunatnej Księgi do odchodów), również poprzez **insynuacje, że profesor Pankowski monetyzuje walkę z rasizmem i ksenofobią**.

Można odnieść wrażenie, iż Rafał Ziemkiewicz używał możliwości wypowiedzi w programach „W tyle wizji” jako **formy prowadzenia prywatnej krucjaty** wobec osoby o odmiennych poglądach. Poprzez dezawuowanie osoby profesora Pankowskiego, Ziemkiewicz jednocześnie bagatelizuje i ośmiesza sam problem dotyczący mowy nienawiści.

Mimo skarg złożonych do KRRiT, m.in. przez postankę Monikę Rosę³¹³ (pismo z dnia 19 lutego 2019 roku) czy Rzecznika Praw Obywatelskich prof. Adama Bodnara³¹⁴ (z dnia 6 lutego 2019 roku) KRRiT nie wyciągnęła wobec Ziemkiewicza żadnych konsekwencji. W piśmie do prof. Adama Bodnara w dniu 24 czerwca 2019 roku stwierdziła że: „Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, oceniając na gruncie przepisów ustawy z 29 grudnia 1992 roku wskazany powyżej materiał filmowy nie stwierdziła zatem popełnienia naruszeń w zakresie określonym w Pańskim wystąpieniu z 6 lutego 2019 roku”.³¹⁵

ZB. Selekcja gości

Temat aborcji w Polskim Radio

Na 61 osób zaproszonych do redakcji Polskiego Radia, by rozmawiać o projekcie „Stop Aborcji” (2016) oraz Strajku Kobiet (2020), tylko jedna była z lewego skrzydła politycznego (Marcelina Zawisza z partii Razem), pięciu możemy uznać za neutralnych, natomiast 55 pozostałych osób proszonych o komentarz prezentowały opinie zgodne z linią rządzących partii, w tym wielu polityków PiS. Prowadzący wiedzieli, że zapraszają komentatorów, którzy są niechętni nastawieni do tematu praw kobiet i ich wolności wyboru czy wobec protestów, które wybuchły jesienią 2020 roku.

³¹³ Patrz: Monika Rosa, Skarga do KRRiT z 19 lutego 2019, https://www.nigdywiecej.org/docstation/com_docstation/64/m._rosa_skarga_na_tresci_emitowane_w_programie_w_tyle_wizji_tvp_19.02.2019..pdf, dostęp 05.07.2025 r.

³¹⁴ Patrz: Informacja na stronie RPO.

³¹⁵ Odpowiedź Witolda Kotodziejskiego, Przewodniczącego KRRiT, z dnia 19 czerwca 2019 roku, patrz: <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Odpowied%C5%BA%20%20KRRiT%20%2019%20czerwca%202019.pdf>, dostęp 05.07.2025 r.

R

Warszawa, 15 lipca 2025 roku
Aktualizacja: 23 września 2025 roku

